

Návod na použití univerzálního střihu ..aneb jak si ušít tuniku, i když jsem to nikdy nedělal(a)

Melian

verze 0.0 testing

1 Krátká úvaha o exaktnosti

Tento text není určen švadlenkám, krejčovským a jiným členům textilně vzdělané veřejnosti. Je pro normální nadšence, kteří touží po románské tunice a nechtějí se zabývat složitými návody „Jak sobě vyrobí střih“. Autorka také neodebírá Burdu, návod bude psaný řečí civilní a prostou.

Pomocí tohoto střihu si můžete vyrobit tuniku téměř libovolných vlastností – volnou, úzkou, dlouhou, krátkou – a když se vám to dobře povede, tak i těch vlastností, které jste si dříve určili. Jistě se u toho dopouštíme některých krejčovských smrtelných hříchů, mějme však na mysli, že v době románské ještě krejčí nefungovali. Koneckonců jde jen o tuniku.

V návodu jsou obsaženy také rady, jak co sešít v ruce. Předpokládá se, že budete tuniku šít v ruce, ačkoli vás k tomu nijak nenutím, chcete-li šít na stroji, rady ohledně ručního šití vynechte. Pokud máte materiál na tuniku z některého historického materiálu (len, vlna, konopí), je škoda si nedat o tu trochu práce navíc. Nemluvte o tom, že jsem ještě nešla na šicím stroji lněnou nití (možná by z ní byl smutný) a vlna vám může stroj pěkně zaprasit (a šít na stroji vlnou? chudák malý, to by byl hodně smutný). Na druhou stranu na bavlnu či nějaký umělohmotný materiál není třeba plýtvat silami a časem. V dalším textu se zabývám především historickými materiály.

2 Koupě materiálu aneb shopping

2.1 Typ látky

Materiál vyberte podle toho, na co vám tunika bude sloužit. Běžně dostupné historicky doložené materiály jsou dva:

- len – dá se sehnat buď v dobře zásobeném obchodě s metráží a nebo přímo v podnikových prodejnách výrobců (dobré zkušenosti mám s prodejnou TexLenu v Trutnově). Len sám o sobě může být pěkný převít, proto si překontrolujte na visačce, že kupujete skutečně 100% len (v cizojazyčných zkratkách 100% ln) a ne kompozit s viskózou apod. Látky se dají sehnat ve všemožných tloušťkách – od tenkého plátnýnka na letní šaty až po tuhé plátno na žehlicí prkna nebo malířské plátno.
- vlna – čistě vlněnou látku asi často nepotkáte, dá se sehnat hlavně v kompozitech 70%-80% vlna + zbytek mohér (ten by ještě nevadil, je přírodní), akryl atd. Na vlnu je vhodné se poptat po zimě v sezónních výprodejích, v létě ji v obchodech často ani nemají.

2.2 Barva

Pokud chcete vypadat historicky, je vhodné si najít nějaký světlý nejlépe nebarvený odstín. Hrát si s barvením můžete vždycky později. Každopádně se vyhněte libovolnému potisku (kytičky, ptáčky, Mickey Mouse). Pokud je látka nějak vzorovaná, přesvědčte se, že je to vzorování způsobené způsobem tkaní (tedy žádné vlákno nemění svou barvu při průchodu látkou). Pěkné historické barvy jsou (u všech v nezářivých vyblutých odstínech): bílá, hnědá, šedá, zelená, žlutá. Nevhodná je modrá, černá, fialová, ze sociálních důvodů červená.

2.3 Množství

Množství látky se odvíjí především od toho, jakou tuniku si chcete ušít. Na krátkou chlapeckou tuniku jsem si obvykle vystačila s 1,5 m látky šíře 150 cm. Na ženskou dlouhou tuniku je lepší vzít aspoň dva metry šíře 150 cm. Lepší odhad provedete tak, že si zkusíte rozmyslet, jakou tuniku byste chtěli, a prohlédnete si odstavec 3, který se zabývá tvorbou a úpravou střihu.

2.4 Nit

Dá se vcelku pohodlně šít vlnou (tou na pletení svetrů. A dívejte se dobře na složení, většina je jich je akrylových.) – k tomu si pořídte raději jehlu s hoodně velkým očkem. Na tenčí lněnou látku je ovšem lepší použít nit lněnou, která se dá sehnat opět v dobře vybavených galanteriích. Na tuniku byste si měli vystačit se 100 metry niti.

2.5 Čas (= peníze)

Jak dlouho vám bude trvat výroba tuniky, to vážně závisí hlavně na tom, jak jste zdatní šiři a šičky. Nicméně nedoporučuju naplánovat si výrobu tuniky na kratší dobu než dva dny. Dle mých zkušeností lze kratší pánskou tuniku ušít za tři odpoledne (dohromady za 12 hodin), dámská delší zabere aspoň o odpoledne víc. To není příliš dlouho, nicméně jsou to jedny z mých nejkratších časů, daleko příjemnější je připravit si pěkný film, vzít si do ruky šití a takhle nad tunikou strávit několik celovečerních filmů. Bude to sice trvat déle (zvláště, pokud budou filmy napínavé), ale nebudete šitím tak zhnuseni.

3 Střih – tedy od slova stříhat

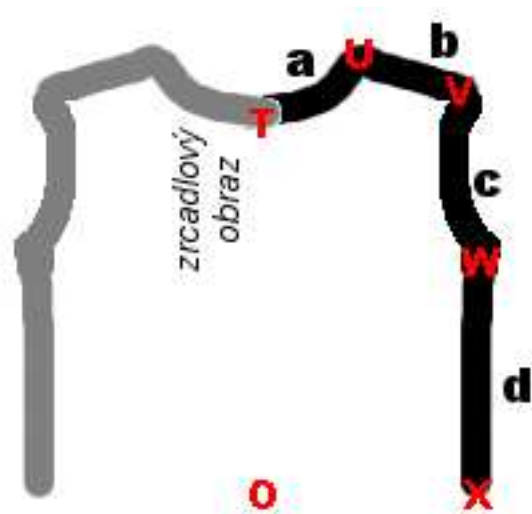
Je zde uveden střih univerzální – podle něj bylo ušito několik tunik na normální lidi obého pohlaví. Pokud máte prsa od 80 do 110 cm, přes boky taky tak nějak podobně a přes pás žádný velký pivas, vystačíte s pevně danými hodnotami. V další sloupci jsou údaje, podle kterých můžete tuniku upravit, nadbýváte-li nad (nebo nedosahujete-li) mnou určený standard v některých rozměrech.

3.1 Přední díl

Na obrázku 1 je nákres, jak by měl vypadat přední díl tuniky. Nejprve si podle toho obrázku a tabulky 1 vyrobte střih.

Vemte sobě noviny nebo nějaký jiný velký cár papíru a na něj si nakreslete všechny ty body O až X . Pak je propojte. Spojnice OT a OX jsou rovné úsečky, které spolu svírají 90° . Spojnice UV a WX jsou taky rovné jak pravítko. Spojnice TU je (jak bystrý čtenář jistě uhodl) výstřih, tedy bude lehce zakulacený. Ze začátku ovšem raději moc nezakulacujte, stříhat se dá i později. Spojnice VW je to, kam se všije rukáv. Opět se zakulacuje, od přímky UV se zakulacení vzdálí nanejvýš o 2,5 cm.

Papírový nákres pak vystříhnete a získáváte poloviční období toho, co je na obrázku 1. Tento střih ani po vynásobení dvěma nedá celý přední díl

Obrázek 1: Střih předního dílu tuniky.

označení bodu	souřadnice $[x, y]$ v <i>cm</i>	orientační hodnota
O	[0, 0]	referenční bod
T	[0, 30, 5]	referenční bod
U	[10, 5, 38, 5]	obvod krku/4
V	[21, 5, 35, 5]	obvod krku/4 + šířka ramen
W	[28, 11, 5]	obvod hrudníku/4
X	[29, 0]	obvod kolem pasu/4

Tabulka 1: Rozměry střihu předního dílu tuniky.

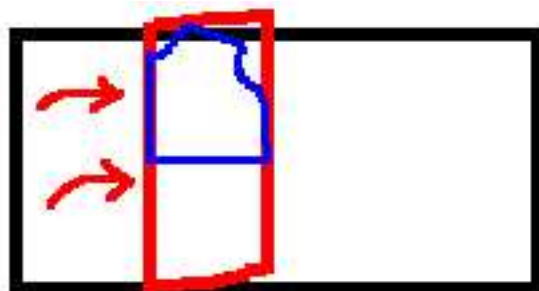
tuniky. Potřebujete ještě určit délku tuniky. Tu naměříte tak, že spustíte metr (nebo provázek, co já vím) z bodu *U* vašeho trika (na jasně, to je to místo na klíční kosti, kde se stýká triko s krkem a má tam šev) až k pomyslnému spodnímu lemu vaší tuniky. Aby nedošlo k omylu, nakreslila jsem obrázek 2.

Obrázek 2: Měření délky tuniky, přední část.

Teď už máte všechny informace ke stříhu předního dílu. Vemte tedy látku a inteligentně ji přeložte, aby vám vznikl pruh o šířce $OX + \text{centimetr}$ na okraj a délce, jakou jste naměřili $+ 1 \text{ centimetr}$ nahoře na okraj a 5 dole na okraj. Tu délku berte vážně, když stříháte z nějakého cáru látky, jehož tvar si teď ani nedokážu představit. Pokud stříháte z normální právě zakoupené a ještě netknuté látky, pak si ji přehněte tak že na délku tuniky máte k dispozici celou šířku zakoupené textilie. Postup vám snad přiblíží náročný obrázek 3.

Na ohnutou část přiložíte stříh, takže je úsečka OT na ohnuté látce, bod U (tedy nejvyšší bod stříhu) je centimetr od horního okraje a bod X je taky centimetr od okraje. Na řadu přichází špendíky - přišpendlete stříh k

Obrázek 3: Ohnutí tuniky a přiložení stříhu.

oběma vrstvám látky. Potom přišpendlete i tu dolní rovnou část tuniky až do naměřené délky + 5 čísel na okraj – povede přímo kolmo k přímce OT , tedy ke ose symetrie stříhu.

Ted' zkontrolujte, že látku nemáte nikde zákeřně ohnutou, ustříhnutou a jinak zpotvořenou, pomodlete se a stříhejte 1 cm ven od spojnic UT , UV , VW , WX , dále podél ohnuté látky (jestli jste začínali s rovným kusem látky, tak teď stříháte jenom jednu vrstvu) až do délky + okraj, a pak stále podél špendlíků k ose symetrii.

Dobro došli? Tak vyndejte špendíly, sundejte stříh (doporučuju označit jako „přední díl, vyroben xx.yy.zzzz“) a pokochejte se pohledem na látku. Máte mít před sebou něco jako nákrese 4, možná o něco delší nebo kratší podle toho, jak jste dlouzí vy nebo vaše tunika. Jestli váš výsledek nevypadá

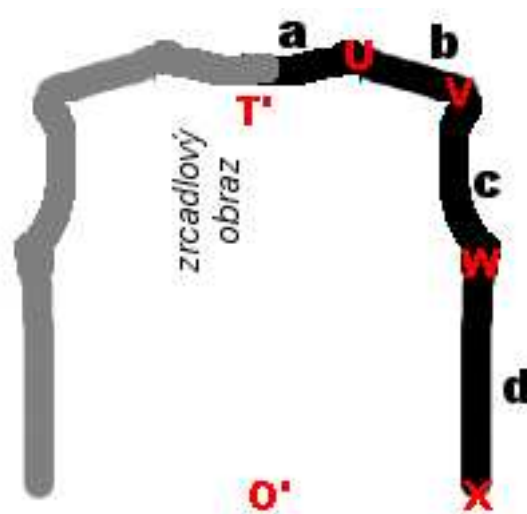
Obrázek 4: Hotový přední díl.

tak jako na obrázku a vážně nemůžete přijít na důvod, napište mi na adresu melian@mail.cz, třeba najdem řešení a zamezíme tomu, aby podobné chyby

už raději nikdo neopakoval.

3.2 Zadní díl

Zadní díl je rodný bratr předního dílu, je však o něco širší, nemá takový výstřih, tedy si pro něj také udělejte stříh. Postupujete stejně jako u předního dílu, jen použijte obrázek 5 a tabulku 2. Body U , V , W , X se budou v budoucnu stýkat se stejně označenými body na předním díle, proto je značím stejně.

Obrázek 5: Stříh zadního dílu tuniky.

označení bodu	souřadnice $[x, y]$ v cm	orientační hodnota
O'	$[0, 0]$	referenční bod
T'	$[0, 40]$	referenční bod
U	$[10, 41]$	obvod krku/4
V	$[22, 5, 38, 5]$	obvod krku/4 + šířka ramen
W	$[26, 5, 11, 5]$	obvod hrudníku/4
X	$[29, 5, 0]$	obvod kolem pasu/4

Tabulka 2: Rozměry stříhu zadního dílu tuniky.

Spojnice UV , WX , XO' , $O'T'$ jsou opět rovné úsečky, spojnice $T'U$ naznačuje výstřih vzadu, takže u ní může být lehké vykrojení, ovšem nemusí být téměř žádné. Na spojnici VW bude největší vykrojení dosahovat 3 cm.

Změřte si též délku zadního dílu tuniky – bude o něco delší než přední díl. (Někteří z vás mají sice vpředu prsa, ale všichni máte vzadu lopatky. Tak proto.)

Opět si připravte látku, ohněte na šířku $O'X + 1$ centimetr, přiložte stříh, abyste nahoře měli rezervu jeden centimetr, přišpendlete. Dole též naměřte délku $+ 5$ centimetrů na okraj, obšpendele, zkontrolujte, abyste nikde neprovedli žádnou botu, a odstříhněte 1 centimetr od stříhu (a špendlení).

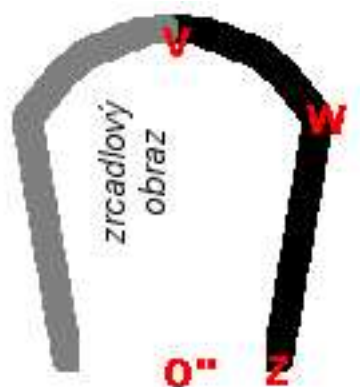
Pak si označte stříh (klíčové slovo „zadní díl“ + datum bude dobré), zkontrolujte, jestli zadní díl vypadá jako bráška předního dílu, a je to.

3.3 Rukáv (rukáf)

Rukáv je zákeřná část, kterou většina z nás bude potřebovat v počtu dvou.

Nejdříve se vrhněte na stříh naznačený na obrázku 6 a v tabulce 3. Vidíte, že orientační hodnoty v tabulce jsou dost vyhýbavé. Ano, zde je lepší neexperimentovat, experimentujte, až to budete mít v paži.

Spojnice $O''V$, WZ , ZO'' jsou rovné úsečky, spojnice VW je zakulacená ven, zakulacení dosahuje hodnoty 2,5 cm.

Obrázek 6: Stříh rukávu.

Délku rukávu naměřte od bodu V – ten ještě nemusí být jasný, jestliže jste nepředběhli o pár kapitol dopředu a nesešili přední a zadní díl. Pokud ano, naměřte to od toho, co už máte sešité, pokud jste ještě nesešivali, naměřte od místa, kde na rameni začíná rukáv vašeho trika. Měříte až tam, kam chcete mít tuniku, metr vedte přes loket a podobné vystouplé části, ať pak nemáte krátké rukávy. (Obrázek 7 je jedinečný!) Nakonec přičtete dobrých 10 čísel na okraj. (Já vím, je to dost, ale stříhat můžete vždycky, ne?)

označení bodu	souřadnice $[x, y]$ v <i>cm</i>	orientační hodnota
O''	[0, 0]	referenční bod
V	0, 40]	referenční bod
W	[22, 28]	obvod někde okolo ramene/2
Z	[16, 0]	obvod nějaké části ruky/2

Tabulka 3: Rozměry stříhu rukávu.

Obrázek 7: Měření délky rukávu.

Když už máte vyrobený střih a znáte délku rukávu, najdete opět kus látky, přeložte ji na šířku kolmice od bodu W na osu VO'' + centimetr (radši dva). Přiložte střih, ohyb látky splývá se spojnicí VO'' , nahoře (tedy nad bodem V) si opět necháváte tak centimetr rezervu, stejně tak od bodu W do strany. Střih přišpendíte, naměříte délku, přidáte tu 10 cm rezervu (třeba bude do budoucna menší, ale do začátku se nemachruje) a našpendíte, ať víte, kam až stříhat. Pak zkontrolujete, že se to nikde nepotvoří, a stříhnete centimetr okolo stříhu a podél špendlíků. Vyjít by vám mělo něco takového (asi o něco podlouhlejšího, pokud máte dlouhý rukáv, nebo o něco míň podlouhlého, pokud máte krátký rukáv) jako na obrázku 8.

Obrázek 8: Hotový rukáv.

A nezapomeňte, krát dva to mělo být! Druhý rukáv je námlich stejný. Jenom ho stříhejte ve stejném směru jako ten první – tedy máte-li nějak položenou látku, neobracejte ji o 90° atp, . Povoleno je točit jen o násobky 180° , aby vlákna šla stejným směrem. Totéž mimochodem platilo i pro přední a zadní díl, ale tam vás to ani nenapadlo, že?

3.4 ...a dál

Tak to bychom měli přední díl, zadní díl, dvakrát rukáv. Chybí ještě klíny, které vedou od pasu až dolů. A možná ještě proužek na zakončení výstřihu, ale k tomu se dostanem časem.

Každopádně na klíny si střih snad ani dělat nemusíte, klín vypadá jako trojúhelník z obrázku 9, kde i je délka od pasu (tedy toho místa, kde chcete, aby klíny začaly – občas je vsadím i níž) až do délky tuniky + 5 čísel na okraj

(stejně jako jste to dělali u délky předního a zadního dílu) + 3 centimetry, ať máte místo i na horní spoj. Délky j je spodní šířkou klínu. Pro dlouhou tuniku až na zem jsem ji dělala 40–50 centimetrů, u kratších tunik 20-40 centimetrů.

Obrázek 9: Klín.

Chcete-li odhadnou vhodnou šířku klínu pro vaši tuniku, sečtěte šířku předního dílu v oblasti kolen, zadního dílu v oblasti kolen a 2x šířku klínu v oblasti kolen, představte si takhle velký kruh kolem kolen a to, jestli se v tom dá udělat krok a podobné nesmyslné věci.

4 O špendlení

4.1 Rub a líc

Nejprve určete rub a líc. Rub je ta strana „škaredější“ a líc „hezčí“. Nepoznáte? Na tak to je těžké, rozhodněte se, které je hezčí.

Pokud jsou obě strany stejné, definitoricky určete rub a líc. Hlavně se tohoto rozdělení držte po celou dobu. (Pokud to zapomenete, opět určete definitoricky, látka to určitě pochopí.)

Rub a líc se dá občas ještě poznat podle okraje, kde můžou být v pravidelných intervalech napíchané dírky. Kde z dírek něco lezlo, tam je líc. Ale spousta látek tyhle dírky nemá, tak si musíte poradit jinak.

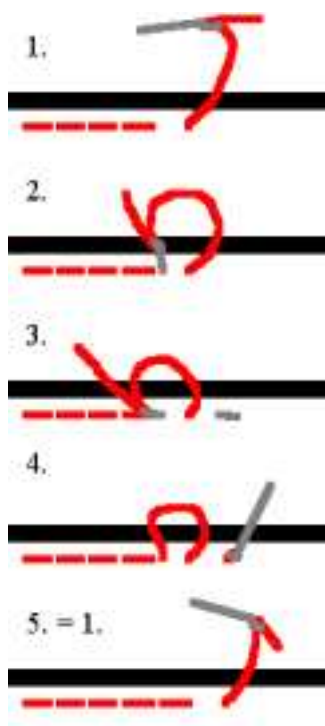
Když vám v dalším textu řeknu, že máte sešpendlit něco lícovou stranou dovnitř, znamená to, že vezmete látku, přitisknete k sobě její okraje tak, aby se dotýkaly lícové strany, a napícháte špendlíky asi centimetr od toho kraje.

4.2 S kým špendit

Špendlení je úžasná záležitost, ke které budete potřebovat aspoň dvacítku špendlíků a dost odvahy. Protože špendlit budete převážně na těle, je vhodné si pozvat nějakou asistenci. (Například kamarádka Lucinka špendlí na svém příteli¹, u čehož musí neustále sledovat, jestli je narovnaný, nenaklání se někam a tak podobně. Já využívám raději postupu opačného, špendlím své tuniky na sobě a když se mi to nedaří, donutím ke špendlení maminku² nebo přítele³).

5 O stehu

Na šití potřebujete jehlu a nit. Doporučuju použít zadní steh a na zarovnání okraju entl.

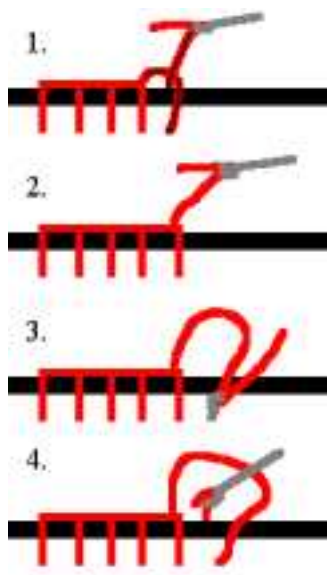

Obrázek 10: Zadní steh.

¹Zřejmě má podobné míry jako ona.

²Ta to bere zodpovědně a hlavně jí to docela jde.

³No.. zodpovědně to možná taky bere, ale chybí mu zapálení pro věc, takže to chce radši jiného pomocníka.

Obrázek 11: Entlovací steh.

Zadní steh (tako ho znáte pod názvem perlička?) najdete na obrázku 10. Šířka každého toho stehu by neměla překročit 5 milimetrů (u vlny třeba i trochu víc, ale nanejvýš 8). Entlujete podle obrázku 11 všude, kde je nějaký spoj, co by se mohl rozpadnout. Takže všude.

Když je něco našpendlené, zadním stehem nahrazujete ty špendlíky, takže jde ve stejné rovině. Entl je pak nad tímhle spojem blíže ke kraji. Zpevňuje okraj látky, aby se nerozpadala, což by jinak udělala ráda.

6 Sešij předek a zadek

Vezměte přední díl a zadní díl a sešpendlete k sobě (lícem dovnitř) strany *b* z obrázků 1 a 5. Teď se do toho nasoukejte a koukněte se, jestli vám moc neodstávají ramena. Pokud ano, postuňte špendlíky tak, aby neodstávaly. Snažte se tyhle úpravy dělat symetricky.

Pokud se vám nepovedlo se dostat do díry na krk, zvětšete díru na krk. Můžete buď prohlubovat výstřih (vpředu i vzadu, ale hlavně osově symetricky) a nebo můžete vpředu udělat prostřih. V každém případě zkoušejte nejdřív malé prohloubení výstřihu nebo malý prostřih, ať pak nejste smutní.

Když jsou ramena v pořádku, zvedněte ruku a sešpendlete aspoň kousek strany *d* z obrázků 1 a 5. Tedy začnete od bodu *W* a špendlíte až do místa, kam chcete vkládat klíny (nejspíš po pás).

Pokud se vám tunika zdá příliš široká, opět symetricky zužujte pomocí píchání špendlíků o něco blíž k tělu. Na druhou stranu nezužujte moc, v tunice chcete také mimojiné dýchat, občas si ji chcete také obléct a vysléct, takže to není třeba přehánět. (Navíc byste mohli vypadat hubeněji než já a to bych vám nedarovala.)

Pokud je vám tunika příliš úzká, nezvládáte ji k sobě přišpendit ani po vydechnutí, pak je něco špatně. Doufám, že máte menšího příbuzného, kterému se bude moc líbit.

Až jste s tunikou (tedy aspoň její částí) a tím, jak v ní vypadáte, spokojeni, vysoukejte se z ní. Nejde-li to, zužovali jste příliš, trochu ji rozšiřte, aby se do budoucna nestala vaší součástí. Sundané našpendlené torzo můžete buď sešít nebo k němu nejdříve dodat rukávy.

Varianta „torzo sešít“ je má oblíbená – nemáte pak všude napíchané špendlíky, nerozpadá se vám to a vůbec je to strašně pohodlné. Varianta „nejdřív dodat rukávy“ umožňuje lepší uzpůsobení tuniky na míru, je zvláště vhodná, pokud nevěříte střihu.

7 Vkládání rukávu

Nejdříve si připravte rukáv. Sešpendlete (jasně, že lícem dovnitř) k sobě spojnicí WZ z obrázku 6. Stačí jenom kousek, začněte na bodu W a dál tam dejte tak 4, 5 špendlíků.

Vezměte sešpendlený nebo sešitý přední a zadní díl. Najděte bod V . Přiložte (jo, furt lícem dovnitř) bod V rukávu. Sešpendlete. Pak špendlete spojnicí VW nejdříve zepředu (jako tam, kde v budoucnu budete mít rameno zepředu) až skoro do podpaží (ale chvíli před tím, než tam dojdete, to vzdejte). Stejně tak zezadu.

Podívejte se, jestli kdybyste pokračovali ve špendlení zezadu i zepředu, došli na stejné místo.

Pokud ano, jste haluzáci a gratuluji. Sešpendlete to tak.

Pokud ne, tak se ničemu nedivte. To se stává i v lepších rodinách. Zkuste to našpendlit trochu jinak – když je větší rukáv a přebývá vám do díry v předním a zadním díle, zužte ho trochu. Pokud přebývá díra, zmenšete ji tak, že ji zašpendlíte i kousek nad bod W . Taky můžete špendlit s větším či menším vykrojením v rukávu i v předo-zadním díle. Holt teď je to na vás, hlavně se nakonec podívejte, jestli tam ten rukáv drží nějak normálně.

Až je rukáv vsazen, vyzkoušejte tuniku a zjistěte, jestli se do rukávu vejde, jestli můžete hýbat rukou a tak podobně. Není-li tomu tak, upravte špendlení, aby tomu tak bylo.

Jestli se vám rukáv či jeho vsazení zdá příliš nadsazené, můžete zkusit

zužovat. Ale opět to moc nepřetěžte, tunika příliš na tělo má tendence prskat právě v oblasti podpaží a okolí.

Když máte rukáv vsazen k obecné spokojenosti, vsadte symetricky i druhý rukáv, ať je máte pohromadě.

Došpendlete rukáv po celé délce. Pokud je delší, než jste si přáli, je všechno v pořádku, to dořešíte, až bude ušitý. Pokud je kratší, dobře vám tak.

Nyní konečně sešijte vše, co máte našpendlené. Máte tak míst sešitý spoj, který leží na klíční kosti, dále kolečko kolem ramen (tedy dvě kolečka, každé kolem jednoho ramene), potom celý rukáv a bok tuniky až do místa, kam chcete vložit klíny (tedy asi do pasu).

Tuniku vyzkoušejte, odměřte, kam až chcete, aby vám sahaly rukávy, a to místo si na rukávu označte. Za ním byste měli mít okraj 2 až 5 centimetrů, který dvakrát ohnete tak, aby jste dovnitř rolovali tu rubovou stranu a ven koukala jen krásná neposkvrněná lícová. Doteď jste tuniku měli obrácenou rubem ven. Teď už ji můžete obrátit. Zakončení rukávu stačí zašít zadním stehem. (Jako, že ten konec nemusíte entlovat.)

8 Klíny

Tuniku si opět převraťte lícovou stranou dovnitř a připravte si klíny. Začněte vsazovat shora, nejlépe obě odvěsny trojúhelníka zároveň. Teoreticky byste měli dojít dolů vpředu i vzadu na stejných místech, ale centimetr není žádná míra.

Až máte oba klíny vložené a jste s nimi spokojeni, přišijte je.

Pak tuniku vyzkoušejte a našpendlete délku po celém spodku. Opět můžete lemovat stejně jako rukáv – necháte si od vytoužené délky okraj 2-5 centimetrů (ten interval znamená, že si z něho vyberete jednu hodnotu, které se budete držet, ne že budete kolísat nahoru dolů), tu pak dvakrát rubem dovnitř ohnete a sešijete zadním stehem.

Jak lem rukávu tak spodní lem lze obšít nějakým jiným ozdobnějším stehem. Například na vlněnou tuniku jsem použila hustější entl, výsledek nevypadá až tak zle. Výhodou je to, že nemusíte konec nijak ohýbat, pouze jej zapošijete. Pro len to ale není tak výhodné, okraj by pak mohl být méně pevný. Taký je to metoda o pracnější.

9 Hlava

Tuniku už byste měli mít hotovou až na úpravu výstřihu. Nejprve se přesvědčte, jestli máte hlavový otvor uprav tak, jak jej v budoucnu chcete mít –

tedy krásný symetrický výstřih nebo krásný symetrický výstřih s prostřihem. Pokud ne, doupravte si jej, ale pokud se tam už vejdete hlavou, není potřeba dělat nějaké velké změny.

Nyní se rozhodněte, jak chcete výstřih zakončit. Buď jej můžete hustě obentlovat, aby se látka nerozjížděla a pak tento okraj zakrýt a zpevnit nějakou dekorativní karetkou nebo tkaným páskem. Nebo jej můžete jenom hustě obentlovat vlnou a výsledek bude také koukatelný. Nebo se držte následujícího způsobu, o kterém nevím, jak moc je historický.

Připravte si pruh látky o šířce 3-5 centimetrů (u vlny 4-6) a délce tolik, kolik je na obvodu hlavové díry vaší tuniky (i včetně případného prostřihu) + 6 centimetrů navíc. Přišpendlete k sobě lícové strany výstřihu tuniky a proužku po obvodu celé hlavové díry. Konce proužku by měly pak přebývat, taky jste dávali 6 centimetrů navíc - ty tedy k sobě také lícovou stranou sešpendlíte. Všechno to udělíte tak vychytrale, ten spoj proužku byl vzadu na tunice (tedy v bodě T' z obrázku 5). Pokud je spoj proužku příliš dlouhý, uštrihněte jej na šířku, kterou obvykle spolu sešíváte (tj. něco mezi 5-10 milimetrů). Teď to našpendlené sešijete zadním stehem, obentlujete spoj, obentlujete i druhou stranu proužku, ať se vám nerozjede. Ohněte volnou obentlovanou stranu proužku dvakrát tak, aby se ohnutá část dotýkala toho místa, kde je zadním stehem spojená tunika s proužkem. Teď sešijete ohnutou část proužku a okraj tuniky těsně nad tím, kde je zadním stehem spojená tunika s proužkem. Zde bude nápomocný obrázek, hned co jej vyrobím.

10 Co s tunikou aneb postprocessing

Máte hotovou tuniku – gratuluji.

Nejspíš ji teď budete nosit. Také ji možná budete barvit a zdobit, takže jsem k tomu doplnila nějaké poznámky (hrozně ukecaná, co?). A až ji budete mít dost obnošenou, tak ji možná budete chtít prát. Každopádně doufám, že vám to celé úsilí k něčemu bude a nezoufejte – každá další tuniku už určitě bude jen lepší a lepší!

10.1 Barvení

Barvit můžete už látku, ze které tuniku vyrábíte, nebo až konečný produkt. Je skoro jedno, jaký postup zvolíte, mně se zdá výhodnější ten druhý. Pokud chcete tuniku barvit, zjistěte nejdřív, jak se látka chová při vyvaření, ať pak nemáte zpotvořenou barevnou tuniku pro trpaslíky.

10.2 Zdobení

Hotová tunika přímo zde ke zdobení. Zdobení není jen dekorativní, je také funkční, zpevňuje nejvíce namáhané okraje tuniky. Proto se zdobí hlavně lemy.

Zdobit můžete buď výšivkou (konzultujte třeba server <http://rucniprace.cz/>) nebo tkanou páskou (karetkovanou nebo tkanou na destičce). Obojí je radost na dlouhé zimní večery, tedy se dobře bavte.

10.3 Praní

Praní není příliš historické, takže se dobře zamyslete nad tím, jestli to chcete provádět.

Pokud je tuniku šitá na tělo, může vás praní (hlavně při vyšších teplotách) nemile překvapit tím, že se tunika srazí. Proto se také věci občas šijou o něco větší, aby pak měly možnost se srazit. Také je možné látku vyprat už před šitím.

Praní je zákeřným ničem historických barvení a podobných pokusů. Máte-li tuniku zdobenou jiným materiálem (lněná tuniky vyšívána vlnou apod.), může se měnit velikost materiálů jinak a praní tak tuniku zbytečně zhnusí.

Záchranu můžete najít v ručním praní v ne příliš teplé vodě.

11 A cesta vede stále dál

Když už máte tuniku, určitě si troufnete i na další dílo. Tento text se stále vyvíjí, takže je možné, že se tu do budoucna objeví návod na střih kalhot, nohavic nebo bruch. A protože v budoucnosti, je možné všechno, můžete se jen těšit. (Cenné dary a děkovné dopisy čtenářů také potěší.)

Obsah

1	Krátká úvaha o exaktnosti	1
2	Koupě materiálu aneb shopping	2
2.1	Typ látky	2
2.2	Barva	2
2.3	Množství	2
2.4	Nit	3
2.5	Čas (= peníze)	3
3	Střih – tedy od slova stříhat	3
3.1	Přední díl	3
3.2	Zadní díl	7
3.3	Rukáv (rukáf)	8
3.4	...a dál	10
4	O špendlení	11
4.1	Rub a líc	11
4.2	S kým špendit	12
5	O stehu	12
6	Sešij předeek a zadek	13
7	Vkládání rukávu	14
8	Klíny	15
9	Hlava	15
10	Co s tunikou aneb postprocessing	16
10.1	Barvení	16
10.2	Zdobení	17
10.3	Praní	17
11	A cesta vede stále dál	17